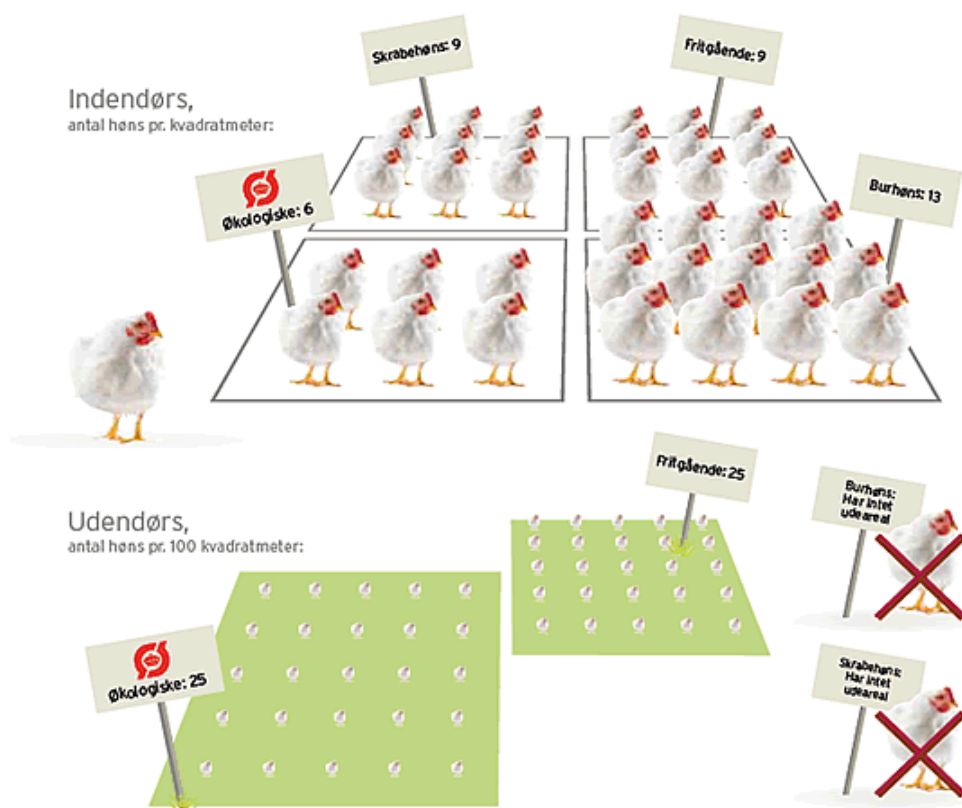

Information om økologisk ægproduktion

August 2013

Information om økologisk ægproduktion med henvisning til spørgsmål, der stilles til fødevareministeren forud for åbent samråd den 28. august 2013

Økologisk Landsforening vil gerne bidrage med oplysninger om den økologiske ægproduktion, som er relevante for de spørgsmål, der stilles til ministeren på et åbent samråd om oplysning og produktion af æg i Danmark.

Foreningen har bemærket sig, at nogle af spørgsmålene er udløst af et forslag fra Dan Jørgensen vedrørende markedsføring af buræg.

Foreningen vil ikke forholde sig til Dan Jørgensens forslag, foreningen vil alene kommentere på forhold vedrørende miljø og velfærd, som er rejst i spørgsmålene til ministeren. Gældende regler på området ligger offentligt tilgængeligt på blandt andet NaturErhvervstyrelsens hjemmeside. Dette materiale indeholder, dog et kort faktaark om flere centrale forhold i de forskellige produktionssystemer for æglæggende høner.

Velfærd

Den bagvedliggende begrundelse for at have en økologisk ægproduktion er et ønske om at tilbyde dyrene forhold, hvor de får opfyldt deres naturlige behov og får mulighed for at udføre naturlig adfærd, altså et godt hønseliv.

Således skal økologiske høns have adgang til udearealer hvor de kan søge føde og rode i jorden, de må ikke næbtrimmes fordi næbbet er et vigtigt sanseorgan, og de bruger næbbet i deres fødesøgning, de skal have grovfoder, der både fungerer som beskæftigelse og fremmer dyrenes sundhed, de skal have siddepinde i stalden og i øvrigt plads til at bevæge sig rundt i stalden og bruge gulvet til skrabeareal og sandbadning.

Det ser rigtig flot ud i mange økologiske besætninger, men vi oplever desværre også på trods af gode hensigter og et godt økologisk regelsæt, at det ikke altid går, som det skal. Der er for mange producenter både erfarne og mindre erfarne, der oplever at få problemer med fjerpilning. Det kan være enkeltstående tilfælde eller tilbagevendende problemer med forekomst af fjerpilning.

Det er ærgerligt og meget utilfredsstillende, når hensigten er at give dyrene et system, hvor de har det godt. Det vigtigste er dog, at producenterne ikke blot vælger at leve med problemet, som en accepteret del af systemet. De økologiske producenter har målrettet arbejdet på at samle erfaringer ind og finde løsninger. Det er vigtigt for økologerne fordi en flot fjerdrag signalerer sundhed og trivsel, og økologer nøjes ikke alene med at have de rigtige regler, men også de rigtige resultater i praksis.

Der er ikke en færdig opskrift, men der er samlet meget viden og erfaring som producenterne og konsulenterne søger at dele bedst muligt i bestræbelserne på at nå målet om, at alle dyr i det økologiske produktionssystem har haft et godt liv, hvor de har fået opfyldt deres adfærdsmæssige behov. Helt aktuelt er Økologisk Landsforening, fjerkræbranchen og rådgivningen ved at gøre en fjerpilningsnøgle klar, som skal hjælpe landmanden til at identificere en mulig årsag i det enkelte år og udpege løsninger, så problemet ikke opstår igen.

Dødelighed er et andet område, som der selvfølgelig er stor opmærksomhed på hos de økologiske producenter. Uden at vide hvor den "naturlige" dødelighedsprocent ligger i en årsproduktion hos høns, så er der ikke tvivl om, at en producent altid gerne vil have den så lav som mulig. Vi glæder os over, at dødelighed i økologiske høns er nedbragt sammenholdt med, hvor vi lå, da økologerne startede med at holde høns, men den kan komme længere ned, og det gør den. Så langt ned, som dødeligheden hos burhønsene, det kommer den dog nok aldrig i økologien. Udeliv indebærer, at dyrene udsættes for de risici, der er i naturen som parasitter, rovfugle og ræve. Disse forhold vil altid kunne aflæses på dødelighedsprocenten. De økologiske producenter vil dog hellere give dyrene et naturligt udeliv end holde dyrene inde for at beskytte dem mod disse farer.

At fjerpilning og dødelighed tages seriøst af økologerne bevidnes også af, at det er producenterne selv, der i sin tid efterspurgte at få indarbejdet en velfærdskontrol målrettet økologisk ægproduktion som en del af økologikontrollen hos økologiske ægproducenter. Denne kontrol er med til at fastholde fokus på, om intentionerne om god velfærd bliver opfyldt i praksis.

Miljø

Økologiske høns går ud, og jo mere de går ud, jo mere slider det på vegetationen. Der er lavet beregninger på, hvor mange næringsstoffer, der lægges i hønsegården. I valget af den rigtige beplantning, så vil der kunne opnås en fin balance mellem vegetationens kvælstofbehov og den mængde gødning, som dyrene lægger. Den ideelle beplantning er en blanding af urtedække og træer og buske. Det er også den type beplantning, som dyrene finder mest attraktiv, da den både giver føde og et skjul til hønerne, så dyrene ikke skal frygte rovfugle. I en godt indrettet hønsegård vil dyrene fordele og udnytte arealet bedre end i en åben hønsegård.

De fleste økologiske ægproducenter har en blandet beplantning i hønsegårdene det er dog ikke alle steder, den er så god som den burde være. Det skyldes især, at der er visse administrative forhold, der afskrækker nogen, da det er besværligt rent administrativt at indberette arealet, hvis der er en ideel beplantning, og det kan også indebære, at arealtilskuddet bortfalder. Økologisk Landsforening er derfor i dialog med NaturErhvervstyrelsen for at gøre det nemmere rent administrativt for landmændene at indrette den ideelle hønsegård, således at dyrenes velfærd fremmes og kvælstofudvaskning minimeres.

Produktionspotentiale - forsyning

Økologisk ægproduktion er stor og professionelt drevet i Danmark.

Økologiske høns må kun leve i flokke på hver 3000 dyr, men hjulpet på vej af pakkeriernes krav, så har mange producenter i dag flere flokke på ejendommen. Således er en besætningstørrelse på 9 – 18.000 høner, fordelt på flokke med hver 3000 dyr meget udbredt, men der er også større producenter, således er der både producenter med 24.000, 36.000 og en enkelt med 80.000 høner.

Mere end 20% af de skalæg der sælges i detailledet er økologiske, og i 2013 blev der indledt en eksport af økologiske æg. Der er ingen tvivl om, at økologisk ægproduktion kan vokse meget mere.

Faktaark økologiske og ikke-økologiske høns i Danmark

Krav og regler	Økologiske	Frilandshøns	Skrabehøns	Burhøns
Maks. antal høns pr. kvadratmeter indendørs	6	9	9	13
Krav om udeareal	Ja*. Der skal være mindst 4 kvadratmeter udeareal pr. høne.	Ja*. Der skal være mindst 4 kvadratmeter udeareal pr. høne.	Nej. Hønsene er indendørs i en stor flok året rundt.	Nej. Hønsene lever indendørs i bure året rundt.
Antal høns pr. flok	Maks. 3.000. Frem til januar 2014 må flokken i enkelte tilfælde være på op til 4.500 høns.	Ingen regler for flokkens størrelse. Normalt mellem 5.000 og 15.000 høns pr. flok.	Ingen regler for flokkens størrelse. Normalt mellem 5.000 og 15.000 høns pr. flok.	Maks. 10 pr. bur.
Næbtrimning (spidsen af næbbet brændes af med en laserstråle eller glødende jernplade)	Forbudt	Tilladt og almindeligt brugt.	Tilladt og almindeligt brugt.	Forbudt ifølge en intern aftale i branchen fra juni 2013.
Økologisk foder	Mindst 95 procent af foderet skal være økologisk. Fra 2015 stiger kravet til 100 procent. Heri er ikke medregnet fiskemel, som kan udgøre op til cirka 5 procent af foderet.	Nej. Foderet kommer fra almindeligt ikke-økologisk landbrug.	Nej. Foderet kommer fra almindeligt ikke-økologisk landbrug.	Nej. Foderet kommer fra almindeligt ikke-økologisk landbrug.
Gensplejset foder	Forbudt	Tilladt. Det er normalt, at der i foderet indgår importeret gensplejset soja.	Tilladt. Det er normalt, at der i foderet indgår importeret gensplejset soja.	Tilladt. Det er normalt, at der i foderet indgår importeret gensplejset soja.
Adgang til grovfoder (fiberrigt foder som f.eks. frisk grønt og rodfrugter)	Ja. Økologiske høns skal have fri adgang til grovfoder.	Nej	Nej	Nej
Tilsætning af syntetiske farvestoffer i foderet for at farve blommen	Forbudt	Tilladt	Tilladt	Tilladt
Krav om dagslys i	I dagtimerne skal der	Nej. Stalden kan være	Nej. Stalden kan være	Normalt er der ingen

hønehuset	være naturligt lys i stalden. Det er tilladt at supplere det naturlige lys med elektrisk lys.	uden vinduer og kun oplyst med elektrisk lys.	uden vinduer og kun oplyst med elektrisk lys.	vinduer i stalden, kun elektrisk lys.

* I perioder med risiko for fugleinfluenza kan myndighederne bestemme, at hønsene ikke må komme ud under åben himmel.